

Täysistunto

Keskiviikko 14.10.2020 klo 14.00—18.31

7. Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismin rahoittamista koskevien säännösten muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 135/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Asiassa käydään ministerin esittelypuheenvuoron jälkeen debatti.

Keskustelu

14.13 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että uutena terrorismirikoksesta säädetään rangaistavaksi terroristin rahoittaminen.

Enligt förslaget kompletteras straffbestämmelserna om finansiering av terrorism så att finansiering av en terrorist kriminaliseras som ett nytt brott.

Terroristin rahoittamisen rangaistavaksi säätämisellä poistettaisiin vaje, joka lainsäädännössämme on kansainvälisiin velvoitteisiin liittyen eräiden kansainvälisten toimielinten arvioiden mukaan. Asiaan ovat kiinnittäneet huomiota OECD:n yhteydessä toimiva rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä sekä YK:n turvallisuusneuvoston terrorismin vastainen komitea. Terroristiryhmän rahoittamisen rangaistusasteikkoa muutettaisiin niin, että rikoksesta tuomitaan vankeutta vähintään neljä kuukautta ja enintään kuusi vuotta. Nykyisin mainitusta rikoksesta voidaan tuomita sakkoa tai enintään kolme vuotta vankeutta.

Värderade talman! Även i övrigt föreslås det att bestämmelserna om brott som gäller finansiering av terrorism ändras så att de bildar en tydligare och mer konsekvent helhet än för närvarande. Detta gäller både finansiering av ett terroristbrott och finansiering av en terroristgrupp. Genom noggrant avgränsad och tydlig reglering kan vi bättre än i dagsläget förhindra brott som begås i terroristiskt syfte.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

Arvoisa puhemies! Terrorismirikosten rangaistussäännösten muutoksista johtuvat muutokset ehdotetaan tehtäviksi rikosten estämisessä, selvittämisessä ja paljastamisessa käytettäviä salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskeviin säännöksiin.

Terrorismirikokset ovat yhteiskunnan perustoimintoja sekä ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti vaarantavia rikoksia, minkä vuoksi on tärkeää huolehtia myös terrorismin rahoittamisrikoksia koskevan sääntelyn kattavuudesta, täsmällisyydestä ja johdonmukaisuudesta. Toisaalta rikostorjunnan tehokkuuden vastapainoksi on huolehdittava siitä, että terrorismirikoksia koskeva lainsäädäntö kunnioittaa perus- ja ihmisoi-keuksia. Nämä näkökohdat ovat tulleet huomioon otetuiksi myös nyt kysymyksessä olevan esityksen valmistelussa.

Terrorismirikoksia koskevat säännökset ovat muutenkin, ja tulevat olemaan, tarkaste- lun kohteena. Lausuntokierroksella on ollut oikeusministeriön asettaman työryhmän mie- tintö, jossa ehdotettiin muutoksia terroristiryhmän toimintaan osallistumista koskeviin säännöksiin ja jossa ehdotettiin, että uutena rikoksena säädetään rangaistavaksi terrorismi- rikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen. Lausuntopalautteen arviointi on käynnissä. Sen perusteella ratkaistaan, miten työryhmän ehdotusten kanssa edetään, eli palaamme tämän asian osalta asiaan pian.

Rangaistussäännösten vähittäisen lisäämisen ja muuttamisen myötä on käynyt selväksi, että terrorismirikoksia koskevat säännökset tarvitsevat selkeyttävän kokonaisuusdistuksen. Tämä ilmenee mainitun työryhmämietinnön lausuntopalautteesta, ja tämän ovat myös to- denneet eduskunnan perustuslakivaliokunta ja lakivaliokunta edellisten lainsäädäntöhank- keiden yhteydessä. Myös tämän kokonaisuusdistuksen käynnistämisen tarve arvioidaan ai- van lähiaikoina.

Mahdollinen tuleva kokonaisarviointi ei kuitenkaan saa estää nyt ehdotettavien tarpeel- listen ja perusteltujen lainsäädäntömuutosten tekemistä. Kokonaisarviointi ja uuden lain- säädännön voimaan saaminen tulisivat hankkeen käynnistyttyä viemään kohtuullisen pit- kän ajan. Terrorismin torjuntaan liittyvän sääntelyn riittävästä kattavuudesta ja toimivuu- desta on huolehdittava jo ennen sitäkin. Siksi ajattelen, että on meidän kaikkien intressissä, että tämän vakavan asian osalta tarvittavat yksittäiset lainsäädäntömuutokset tuodaan tän- ne eduskuntaan vaiheittain, kuten nyt tänään on asia. Huomioon on otettava myös se, että terroristin rahoittamista koskevaa lainsäädäntövajetta on käsitelty jo kahdella Suomea kos- kevalla arviointikierroksella.

Värderade talman! Den helhetsbedömning som ska göras får inte hindra de nödvändiga och motiverade lagstiftningsförändringar som nu föreslås. Helhetsbedömningen och ikraftträ- dandet av den nya lagstiftningen kommer att ta en relativt lång tid efter det att projektet har inletts, [Puhemies koputtaa] och redan före det måste vi se till att regleringen är tillräckligt omfattande och fungerande. — Kiitoksia.

14.19 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terroristitekojen eh- käisemiseksi ja rankaisemiseksi meidän tulee tehdä kaikkemme, koska kyseessä on teko, jonka tarkoituksena on aiheuttaa kuolema tai vakava ruumiinvamma siviilille tai muulle henkilölle, joka ei asiallisesti osallistu konfliktiin. Kiitos tästä valmistelusta.

Minulla on kuitenkin kaksi kysymystä, jotka liittyvät rajat ylittävään rikollisuuteen ja kansainväliseen rikollisuuteen. Onko vireillä mitään sellaista menettelyä, että esimerkiksi tämmöiset Ruanda-oikeudenkäynnin tyypiset kansanmurhaoikeudenkäynnit tulisivat kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

sitellyiksi kansainvälisessä oikeustuomioistuimessa? Tämäkin tapahtuma ulkomaanmatkoiheen maksoi Suomelle 5,5 miljoonaa euroa, Suomen historian kallein oikeudenkäynti. Näissä on aina tämä näyttöongelma, terrorisimirikoksissa, kansanmurhissa, joissa tuomioistuin [Puhemies koputtaa] saattaa joutua matkustamaan. Kysyisin tästä.

Kysyn sitten lisää seuraavassa puheenvuorossa.

14.20 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen on otettava käyttöön Tanskan malli kansalaisuuden perumisessa ulkomailla aseellisen terroristiryhmän tai vastaavan toimintaan osallistuvan kaksoiskansalaisen kohdalla. Keväällä 2019 eduskunta hyväksyi muutoksen, jonka nojalla kaksoiskansalainen voi menettää Suomen kansalaisuuden terroriteosta, mutta laki soveltuisi vain Suomessa tehtyyn rikokseen tietyin ehdoin. Kansalaisuuden perumista koskevaa lainsäädäntöä ei voida soveltaa takautuvasti.

Suomessa oleskeluluvalla ilman kansalaisuutta olleiden osalta tuomion terrorismiin osallistumisesta ulkomailla tulee johtaa karkotukseen ennen paluuta Suomeen. Lakia on muutettava siten, että karkotuspäätös voi koskea myös ulkomailla olevaa henkilöä ilman, että hän palaa käsittelyn ajaksi Suomeen.

Arvoisa puhemies! Suomessa on otettava käyttöön rajamenettely, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voidaan tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista rajavyöhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä henkilöä menettelyn aikana maahan. Muutos vaikeuttaa turvapaikkajärjestelmän hyväksi käyttämistä [Puhemies koputtaa] henkilöiden terroristisessa tarkoituksessa maahan soluttautumisen väylänä. — Kiitos.

14.21 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Meri, haluan kiittää hallitusta ja ministeriä siitä, että tässä asiassa on ryhdytty nopeasti toimeen. Terrorismi kaikissa sen muodoissa on yhteiskuntaan turvattomuutta luova ilmiö, ja on tärkeää, että me täällä eduskunnassa myös lähetämme selkeän viestin siitä, että terrorismin rahoittamista tai terrorismitoiminnan harjoittamista ei tule harjoittaa. Nythän tässä myöskin tämä rahoittaminen ja rahoittamisen yritys muuttuvat rangaistavaksi.

Sitten tähän liittyy laajempi paketti tästä koko terrorismilainsäädännön päivittämisestä, ja aivan kuten ministeri sanoi, niin siihen ollaan palaamassa piakkoin. Kysyisin vielä tarkemmin tästä aikataulusta: pyrkiihän hallitus myöskin nopeuttamaan ja priorisoimaan tämän terrorismilainsäädännön päivittämisen omassa työssään?

14.22 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siinä tuli hyvä kysymys aikataulusta.

Jatkaisin vielä siitä, millä tavalla tätä kokonaisuutta sitten arvioidaan. Niin kuin sanoitte, tätä tehdään vaiheittain, ja se on tietysti tärkeää, mutta vähän tulee välillä mieleen, että tämä on semmoista tilkkutäkkimäistä paikkaamista, jossa kokonaisuutta ei aina pystytä yhteensovittamaan ja arvioimaan, ja silloin ehkä nähdään myös, että sen takia meillä ei ole esimerkiksi tuomittu terrorisimirikoksista kauheasti ihmisiä, koska tämä kokonaisuus on hyvin monimutkainen.

Tärkeä lisäys on tietysti, että tämä rahoittaminen saadaan nyt tästä heti, mutta jäsenyys ja ryhmään kuuluminen, julkinen kehottaminen, kuten totesitte, ovat sitten seuraavia vaiheita. Uskon, että tässä asiassa puolueet ovat lähes yksimielisiä ja haluavat nopeasti näitä asioita eteenpäin, koska asiat sen kun vain monimutkaistuvat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

Yksi kysymys myös siitä, pitäisikö terroristien ohella arvioida myös kotimaisia ääriliikkeitä. Ovatko ne rinnastettavissa joissakin tapauksissa jopa terroristijärjestöihin?

14.23 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan oikeastaan tästä. Nimittäin me olemme luoneet tämän terrorismilainsäädännön muistaakseni vuonna 2003, ja maailma on muuttunut hurjasti sen jälkeen mutta sen sijaan lainsäädäntö ei. Ja tämän osalta kokonaisuudistus tähän lainsäädäntöön olisi varmaan tarpeellinen, koska me emme saa esimerkiksi Isis-kalifaatissa loppuun asti olleita ihmisiä täällä syytettyä, puhumattakaan tuomiolle saamisesta.

Pidän tätä lainsäädäntöä sinänsä hyvänä, mutta kun tässä lähdetään terroristien ja terroristiryhmän rahoittamisesta mutta samaan aikaan sanotaan, että me emme tiedä, millä tavalla voi kuulua terrorismiryhmään — niin kuin näistä työryhmän raporteistakin sieltä lausunnoista tuli ilmi — niin ihmettelen hiukan, ettei vain käy niin, että tämä jää lain kuolleeksi kirjaimeksi.

Ja sitten toinen asia on se, että kun tästä on jätetty ulos muun muassa Kelan rahat, eli niiden [Puhemies koputtaa] osalta ei voida katsoa tätä rahoittamista, niin olisin kysynyt, [Puhemies koputtaa] miten tätä valvontaa aiotaan tiivistää.

14.25 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, tämä on hyödyllinen ja tarpeellinen lakiesitys, mutta kuten tässä keskustelussa on käynyt ilmi, täällä eduskunnassa halutaan kiirehtiä myös seuraavia askeleita, jotta meidän lainsäädäntö terrorististen tekojen osalta olisi riittävän kattava.

Itse kiinnitän huomiota samaan, mihin edustaja Kilpi täällä aikaisemmin: miksi ei anneta esitystä siitä, että jos kaksoiskansalainen syyllistyy ulkomailla terroritekoon, niin häneltä voitaisiin ottaa Suomen kansalaisuus pois ilman, että hänen tarvitsee tulla takaisin Suomeen? Ja sama kysymys oikeastaan sellaisten ulkomaan kansalaisten kohdalla, joilla on oleskelulupa Suomessa: voitaisiinko oleskelulupa ottaa pois, jos maailmalla tekee terroritekoja ilman, että asianomainen henkilö välillä tulee Suomeen?

14.26 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnassa näyttää olevan vahva yksimielisyys siitä, että hallitus on edennyt tässä oikealla tavalla.

Terrori kaikissa muodoissaan on tietysti rangaistavaa ja tuomittavaa mitä suurimmissa määrin, ja tässä on nyt otettu selkeitä askeleita tämän rahoittamisen kitkemiseksi ja sen ja ylipäätään terrorismin harjoittamisen rangaistavaksi tekemiseksi. Tämä on tärkeää, ja myöskin on tärkeää se, minkä ministeri sanoi, että tätä pyritään päivittämään ja joudutetaan sitä prosessia. Se kaikki on arvokasta.

Ehkä mielenkiintoista on kuitenkin miettiä sanaa ”terrori” sinänsä, koska se on nyt tullut tämmöiseen yleiseen käyttöön. Liian monissa tilanteissa me myöskin leimaamme terroristeiksi, kunhan on joku vastustaja tietyssä tilanteessa. En puhu Suomesta vaan tästä kansainvälisestä ilmiöstä. Tähän tarkkuutta. Terrorismi tietysti tarkoittaa aidosti pelolla ja kauhulla hallitsemista. Eli syyllistytään johonkin järkyttävään tekoon, jolla yritetään saada se poliittinen tilanne tavalla tai toisella hallintaan. Se on tavallaan se lähtökohta siinä.

Mutta teot ovat mitä tuomittavimpia, ja on hienoa, että Suomen hallitus on nyt tässä muodossa tehnyt meille esityksen, jonka voimme [Puhemies koputtaa] yksimielisesti täällä hyväksyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

14.27 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on todellakin tervetullut askel oikeaan suuntaan, mutta itsekin odotan tätä kokonaisuudistusta ja toivon, että ministeri vielä tarkemmin kertoisi aikataulusta, että milloin eduskunta pääsee sitten näitä seuraavia askeleita käsittelemään.

Ongelmana näissä terrorismirikoksissa on näytön saaminen. Me olemme nähneet näitä oikeudenkäyntejä, joissa on ollut todella vaikea pystyä todistamaan sitä, että henkilö on näihin rikoksiin, vakaviinkin syytöksiin, syylistynyt. Vaikkapa Isis-kalifaatissa toimineet miehet ja naiset täällä Suomessa: tiedämme, että vaikka he olisivat juuri vaikkapa näihin rahoitusrikoksiin syylistyneet, se näytön saaminen on vaikeaa. Tämä julkinen kehottaminen, joka on ollut juuri näiden Isis-naisten toimintaa esimerkiksi Facebookissa [Puhemies koputtaa] ja kutsuvana toimintana, todellakin täytyisi myös saada [Puhemies koputtaa] kriminalisoiduksi.

14.28 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Terrorismia torjutaan tietenkin pääasiassa kansainvälisellä yhteistyöllä, mutta on tärkeää saattaa myös tämä meidän lainsäädäntö vastaamaan niitä tarpeita, mitä tältä osin on, ja hyvä, että tässä on edetty ja on edetty tarkkarajaisesti ja hyvin. Haluaisin kysyä asiaan liittyen siitä, että samalla kun tosiaan täällä eduskunnassa teemme budjettia, niin järjestöillähän on tärkeä rooli, kun puhutaan terrorismin ennaltaehkäisystä eli ihmisten saamisesta irti näistä terroristijärjestöistä tai väkivaltaisista ääriliikkeistä ennen kuin he tekevät jotain terrorismitekoja. Viime hallituskaudella niin sanotun exit-toiminnan rahoitusta leikattiin, mutta hallitus on nyt lisännyt tähän rahoitusta. Kysynkin ministeriltä: Onko tämä rahoitus nyt oikealla tasolla? Saahan jokainen ihminen, joka haluaa irtaantua ääriliikkeestä täällä Suomessa, siihen tarvittavan avun?

14.30 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esityksestä. Tosiaan olin kaksi aikaisempaa kautta lakivaliokunnassa, ja koko ajanhan me paikkasimme tätä terrorismilainsäädäntöä. Kokonaisuudistus on todella tervetullut. Tämä on samanlainen tilkkutäkki kuin seksuaalirikoslainsäädäntö, joka nyt kanssa onneksi uudistetaan. Tässä hallituksen esityksessä on ihan hyvää: Nämä sanktiot ovat tarpeeksi isoja. Salaisia pakkokeinoja pystytään käyttämään loistavasti, samoin tiedonhankintaa, koska nehan ovat ne ratkaisevat, että ylipäätään saadaan kärkeille joku näistä asioista ja kärjilläkin nyt sitten, jos asia sinne saadaan, tuomio tulee hyvin.

Haluaisin nyt nostaa esille järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan, koska terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus monasti kulkevat käsi kädessä. Pyydän, arvoisa ministeri, että huomioitte — vaikka hallitusohjelmassa ei ole mainittu sanallakaan järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa — että te pidätte sitä esillä, koska sillä myös estetään terroristisia tekoja. Se on aivan selvä juttu. Ja nyt haluaisin kysyä, kuten täällä monet muut kysyivät: Rikoslaki- ja pakkokeinolakimuuttamiset ovat nyt ihan ok, mutta miten tämä muu lainsäädäntö, [Puhemies koputtaa] niin kuin edustaja Zyskowicz nosti esille, kaksoiskansalaisuus, turvapaikanhakijat? Mitä niille tehdään?

14.31 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvin perusteltua, että Suomi selventää ja täydentää terrorismirikossäännöksiä kansainvälisten suositusten mukaisesti. FATF on kiinnittänyt huomiota useamman kerran Suomen terrorismilainsäädäntöön, ja vaikka sitä on muutettu, niin edelleen Suomea on vähän suomittu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

niistä pelisäännöistä. Meidän rikoslainsäädäntömme ei ole valmis. Se on selvää, että se vaatii kehittämistä, selventämistä, ja siitä tulee tehdä entistä ennustettavampaa. Oikeusvaltiossa rikossäännösten tulee olla rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen mukaisia eli tarkkarajaisia, ja teoista seuraavat tuomiot ovat sitä kautta ennakoitavia ja rangaistusasteikot vastaavat rikosten rangaistusarvoa.

Mutta nyt on vähän sellainen jännä ajatus pesiytynyt tähän meidän järjestelmään, että se uhka tulee ulkoa, ja meillä on malliesimerkkejä kyllä siitä, että uhka tulee myöskin eurooppalaisten perheiden sisältä: Norjan ikävä esimerkki vuosia taaksepäin, ja kyllähän tältä keisältä on [Puhemies koputtaa] herättävä esimerkki myös kotimaasta poliittikkoon kohdentuneesta uhasta. — Kiitos.

14.32 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Terrorismilainsäädäntöön tehtävät tiukennukset ovat erityisen tarpeellisia, kun otetaan huomioon viimeisten vuosien aikana muuttuneet olosuhteet. Suomi muun Euroopan mukana kohtaa kohonneen terrorismin uhan. Tähän on vahvasti vaikuttanut Eurooppaan suuntautunut laajamittainen humanitaarinen maahanmuutto, joka on tuonut mukanaan vaarallista uskontoon pohjautuvaa ääriajattelua.

Viranomaisen tulee olla perillä radikalisoitumisvaarassa olevista henkilöistä ja kohdistaa valvontaa esimerkiksi sellaisiin moskeijoihin, joiden tiedetään tukevan radikalisoitumista. Haluaisin nostaa esiin, että myös supon rahoitusta tulee vahvistaa, sillä tällä on seurannassaan jo yli 390 radikalisoitunutta ihmistä, ja jokainen ymmärtää, että nykyisillä resursseilla tämä ei tule olemaan riittävän kattavaa. — Kiitos.

14.33 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terroristinen toiminta lähtee siitä ajatuksesta, että väkivaltaan sisällytetään joku viesti, ja tähän määritelmään mahtuu hyvin monenlaista toimintaa, sekä kotoperäistä että kansainvälistä.

Tähän lainsäädäntöön liittyy kaksi olennaista asiaa: Minun mielestäni ensimmäinen on se, että tällaiselta toiminnalta ei voi lähteä Suomessa heikommalla lainsäädännöllä suojautumaan verrattuna esimerkiksi Pohjoismaihin tai muihin maihin. Eli tällä esityksellä tuodaan se taso sillä tavalla korkeaksi, että tänne ei voi tulla piiloon ja suunnittelemaan asioita. Ja sitten toinen asia, joka tähän liittyy, on se, että nyt meillä on mahdollisuuksia katsoa näitä alustoja pitkällä tähtäimellä niin, että kaikelle toiminnalle, joka johtaa lopulta terroristiseen tekoon — eli väkivaltaiseen tekoon, johon on sisällytetty viesti — pystytään nyt tekemään asioita, ja tämä on askel [Puhemies koputtaa] oikeaan suuntaan. Kiitos siitä.

14.34 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja, ja muutamaan niistä kiinnitän huomiota.

Ensimmäisenä jaan huolen tästä tilkkutäkkimäisyydestä. Niin kuin monessa muussakin lainsäädännössä, nyt olisi tärkeää katsoa sitä kokonaisuutta, ja täällä puhuttiinkin jo — henkilöt, jotka ovat lakivaliokunnassa useamman vuoden olleet — että koko ajan on mentävä parempaan suuntaan, ja toivon, että myös meidän kaudella saataisiin sitten tätä asiaa vietyä eteenpäin.

Täällä kuultiinkin jo tästä oikeusministeriön asettamasta työryhmästä, joka teki hyvää työtä, mutta huoleni on siinä, että työryhmä ei esittänyt rangaistavaksi terroristiryhmän jäsenyyttä tai ryhmään kuulumista, ja mielestäni tämä ongelma tuli hyvin esille nyt tässä Isis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

äitien kohdalla, mistä julkisuudessa käytiin keskustelua, ja voisi sanoa, että varmaan siinä kohti ainakin olisi petraamista tässä lainsäädännössä.

Sen lisäksi mielestäni tulevaisuudessa pitäisi pohtia tarkemmin myös terroristisen järjestön määritelmää, että miten ne voidaan selkeämmin määrittää — ymmärrän, että tämäkin on haastavaa — ja myös kotimaiset terroristijärjestöt. Meillä on myös aivan kotikutoisestikin ongelmia täällä Suomessa, ja myös näihin [Puhemies koputtaa] täytyisi puuttua tehokkaammin.

14.35 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Terrorismin rahoittamista koskevien säännösten muuttaminen on tärkeätä, ja tässä on hyviä puheenvuoroja kuultu siitä, kuinka paljon tätä kokonaisuutta pitäisi kuitenkin laajentaa, ettei olla tällaista tilkkutäkkiä tekemässä.

Tässä yhteydessä haluan nostaa esille myös sen havainnon, että kun me myönnämme kehitysapurahoja, niin meidän täytyisi myös varmistaa se, että ne päätyvät aidosti sellaiseen toimintaan, että ne hyödyttävät kansalaisia eivätkä varsinkaan päädy terroristisiin toimenpiteisiin. Esimerkiksi näitä vuonna 2008 perustettuja, Veikkauksen kautta palestiinalaishallinnolle meneviä varoja on mennyt kaiken kaikkiaan 2,7 miljardia euroa, siis EU:n ja sen jäsenvaltioiden maksamia rahoja, ja sielläkin on havaittu, että kun niitä rahoja on päätynyt joillekin järjestöille, niin ne ovat kuitenkin rahoittaneet näillä esimerkiksi omaa terrorismiin tarkoitettua toimintaa. EU on puuttunutkin tähän, ja joillekin järjestöille ei myönnetä rahoituksia toistaiseksi. Mutta huolestuttaa myös se, että näillä rahoilla maksetaan näille marttyyreille ja heidän perheilleen näitä verorahakorvauksia. [Puhemies koputtaa] Niitä on useita tuhansia perheitä, joille myös suomalaisten veronmaksajien [Puhemies koputtaa] rahoja tämän palestiinalaishallinnon kautta päätyy, ja meidän täytyisi tällainenkin [Puhemies koputtaa] keskustelu käydä, mihin me haluamme [Puhemies: Aika!] meidän rahamme osoitettavan.

14.37 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Tack till regeringen och minister Henriksson för den goda presentationen och förslaget som är mycket välkommet, och som betyder att straffbestämmelserna om finansiering av terrorism kompletteras så att finansiering av en terrorist kriminaliseras som ett nytt brott. Det föreslås bli straffbart att finansiera personer som gör sig skyldiga till brott som begåtts i terroristiskt syfte eller som medverkat i sådana.

Det föreskrivna straffet föreslås vara fängelse i minst fyra månader och högst sex år. Straffskalan för finansiering av terroristgrupp föreslås också skärpas. Straffbestämmelserna om finansiering av terroristgrupp föreslås bli ändrade så att skrivsättet för rekvisitet motsvarar skrivsättet i straffbestämmelserna om finansiering av terrorism.

Ändringarna har sin bakgrund i internationella organs bedömningar och Finlands terroristlagstiftning och i FN:s säkerhetsråds resolutioner. Förslaget är välkommet, det är befoogat och det är helt i enlighet med internationella organs rekommendationer. Det är bra att vi till den delen uppdaterar lagstiftningen. — Tack för det.

14.39 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Terrorismi ei ole mikään uusi ilmiö, mutta aivan varmasti vuoden 2001 kaksoistorni-iskun jälkeen se saavutti uuden kansainvälisen tason, ja meidänkin lainsäädäntömme on tehty vähän sen jälkeen. Täällä on nyt laajaa kannatusta tälle ehdotetulle laille, ja myös itse olen tietenkin ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

van samaa mieltä. Tulee olemaan vaativaa olla hyvin tarkkarajainen tässä asiassa, ja senkin jälkeen, kun on lait säädetty, niin kun joudumme niihin tilanteisiin tuomioistuimissa, joissa sitten mahdollisia tuomioita tullaan antamaan, tarkkarajaisuus ja näyttö ja nämä asiat tulevat varmaan olemaan hyvin vaativia.

Haluaisin tässä ihan lopuksi lähinnä symbolisella tasolla sanoa, että kun Britannian aikaisempi pääministeri Tony Blair oli aikanaan varjohallituksen sisäministeri, hän lanseerasi erittäin hyvän ajatuksen: ”we are tough on crimes but tough on the causes of the crimes too” eli ’olemme jämäköitä suhteessa rikoksiin mutta jämäköitä [Puhemies koputtaa] myös suhteessa rikosten syihin’.

14.40 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka tämän esityksen taustalla on tosiaankin OECD:n arviot ja huomiot Suomen terrorismilainsäädännöstä ja toisaalta YK:n päätöslauselmat, niin kuulun kyllä siihen kollegojen joukkoon, joka ajattelee, että tässä tämän kokonaisuudistuksen kiirehtiminen olisi äärimmäisen tärkeää. Ajattelen nyt näin, että kun tässä yhteydessä meillä ei tämä jäsenyys ja ryhmään kuuluminen ole kriminalisoitu, eikä myöskään tämä kehottaminen, niin me tulemme sitten vaikeaan tilanteeseen sen osoittamisessa, miten tämä rahoittaminen liittyy siihen terroristiseen rikokseen, koska täällä lukee, että antajalla tai kerääjällä, siis tämän rahoituksen antajalla tai kerääjällä, täytyy olla tietty tarkoitus tai tietoisuus. Kyllä tästä sen näytön osoittaminen, että tällainen tietoisuus on ollut olemassa, on äärimmäisen vaikeaa silloin, jos ei ole kriminalisoitua se itse ryhmään kuuluminen. Tämä johtaa just siihen, että kun on erilaisia niin sanottuja avustavia tehtäviä, niin miten määritellään sitten, onko esimerkiksi [Puhemies koputtaa] rahan lähettäminen näille ihmisille terroristisen toiminnan rahoittamista, [Puhemies koputtaa] kun emme ole pystyneet osoittamaan sitä jäsenyyttä siinä terroristiryhmässä.

14.42 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvää keskustelua, jossa tuntuu vallitsevan laaja yhteisymmärrys. Minäkin kiirehdin tässä ministeriötä vielä laajempaan kokonaisuudistukseen.

Kokoomus teki useita ehdotuksia terrorismin ehkäisemiseksi ja myös tähän, että tällaisiin tapauksiin, kuten rahoittamiseen, päästäisiin tarkemmin käsiksi.

Edustaja Huttunen piti hyvän puheenvuoron tästä terroristijärjestöön kuulumisen kriminalisoinnista. Se ei ole yksinkertainen kysymys, mutta uskon, että jos siihen laaja-alaisesti tahtoa eduskunnasta löytyy, niin kuin vaikuttaa, niin sitä voitaisiin myös ministeriön toimesta edistää.

Voitteko, oikeusministeri Henriksson, kertoa, onko tätä aiottu nyt tuoda lainsäädäntöön, kriminalisoida terrorismijärjestöön kuulumisen?

14.42 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen rikoslainsäädännössä on selkeä puute terrorismin rahoittamisen ja rangaistavuuden suhteen. Kyse ei ole nyt pelkästään siitä, että Suomi jatkossa noudattaisi kansainvälisiä velvoitteita, joihin toki Suomi on saanut kehoituksia, vaan ennen kaikkea kyse on siitä, että varmistetaan ihmisten henkeen, terveyteen ja turvallisuuteen hyvin vakavasti kohdistuvan rikollisuuden torjuminen. On ihan selvää, että tästä asiasta täällä yksimielisyys vallitsee.

Esitys on siis tärkeä, ja ykkösasiana tulee olla kansalaisten turvallisuus. Rangaistusasteikkojen tulee olla teon rangaistusarvoa vastaavia. Kuten täällä on jo useissa puheenvuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

roissa kuultu, on kyseessä haastava ja hankala, monimutkainen kokonaisuus, jonka myös ministeri puheenvuorossaan hyvin kertoi. Nyt kun tehdään uudistuksia lainsäädäntöön, niin kysyisin ministeriltä: onhan huomioitu, että myös viranomaisresurssit riittävät lainsäädännön muutoksiin käytännön tasolla?

14.44 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esityksestä, joka on hyvin tärkeä. Terrorismin rahoittaminen on kitkettävä nykyistä tiukemmin. Tarvitaan tosiaan kiireesti perusteellisempi kokonaisuudistus terrorismin torjuntaan. Käytännössähän Suomi on monia muita Euroopan maita lesumpi, mitä tulee lainsäädännön kattavuuteen ja tiukkuuteen.

Teimme edustaja Kauman kanssa viime joulukuussa lakialoitteen terroristijärjestön toimintaan osallistumisen kriminalisoinnista, ja oikeusministeriön työryhmän esityksessä sittemmin osallistumisen kriminalisointi esitettiin erittäin suppeana. Tämän esityksen mukaan vain rikollisen toiminnan olennaisen tehtävän hoitaminen olisi rangaistavaa.

Aikooko hallitus edistää työryhmän esitystä kattavampaa tapaa kriminalisoida terroristiryhmän toimintaan osallistuminen? Suppeassa kriminalisoinnissa on riski, että ne näyttöongelmat jäävät, jotka nykyisinkin ovat ongelmana. Ja oletteko selvittäneet vaihtoehtoa, että kriminalisointi tehdään [Puhemies koputtaa] listaamalla ne järjestöt, joiden toimintaan osallistuminen on rangaistavaa?

14.45 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan erittäin tärkeää, että tämä lakiesitys saadaan äkkiä läpi. Meillä on viime vaalikauden lopulla saatiin maassa voimaan nämä tiedustelulait, jotka antavat viranomaisille aivan erinomaisen työvälineen tutkia muun muassa terroristisen toiminnan suunnittelua. Tietoverkoissahan liikkuu kaikenlaista tietoa, ja nyt meidän viranomaiset pystyvät siellä olemaan tutkimassa niitä tietoja, mitä maassa tapahtuu ja lähetetäänkö ulkomaisille järjestöille tietoa.

Mutta yhtä tärkeää nyt, kun ollaan myöskin rahoitusta kriminalisoimassa, on se, miten sitten toimii yhteistyö. Kun tässä nähdäkseen ydintehtävässä ovat pankit, rahalaitokset, millainen yhteistyö viranomaisilla ja pankeilla on? Totta kai meillä on ihan toimivat järjestelmät sinnekin päin, mutta toimiiko tämä pankkien ja viranomaisten välinen yhteistyö, niin että saadaan ne rahavirrat kiinni? Nimittäin jos niitä rahavirtoja ei saada kiinni, niin rahaliikenne jatkuu. Rahaliikenne jatkuu, ja kukaan ei välitä sitten mitään. Rahaliikenteen pysäyttäminen lienee se tärkein. Toimiiko tämä yhteistyö?

14.46 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Terrorismin uhka Suomessa on suojelupoliisin arvion mukaan kohonnut ollen tasolla 2/4. Se on pysynyt siinä pari vuotta. Terrorismin tilannekuva ja toimintakenttä ovat muuttuneet sekä Suomessa että kansainvälisesti. Konfliktialuematkailu on voimistanut sekä verkostoitumista että kykyä ja valmiutta väkivaltaan, ja on tärkeää, että terrorismilainsäädäntöä näin myös tarkastellaan ja tiukennetaan — kiitos siitä.

Joitakin huomioita kuitenkin tästä lakiesityksestä.

Täällä on noussutkin esille jo terroristijärjestöön kuulumisen kriminalisointi, joka jää tästä esityksestä uupumaan. Se olisi todella tärkeä saada siihen vielä liitettyä mukaan, samoin kuin se, että Suomessa oleskeluluvalla ilman kansalaisuutta olleiden osalta tuomion

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

terrorismin osallistumisesta ulkomailla tulisi johtaa karkotukseen jo ennen paluuta Suomeen.

14.47 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terrorismissa on kysymys ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta ja yhteiskunnan toimintaa vakavasti uhkaavasta rikollisuudesta, ja sen torjuminen on erittäin tärkeää. Tehokkaaseen torjuntaan tarvitsemme päivityksiä meidän lainsäädäntöömme, kuten täällä on edellisissä puheenvuoroissa todettu.

Kuten ministerikin totesi avauspuheenvuorossaan, niin tarvitaan kokonaisuudistus. Se on nyt käynnissä ja tulee sitten käsittelyyn aikanaan. Olisin itsekkin, kuten moni täällä kysyi, kysynyt tästä aikataulusta, mutta mielestäni on erittäin hyvä, että viipymättä saamme kuitenkin käsittelyyn myös tällaisia pienempiä parannuksia, jotta tätä ilmiötä pystytään tehokkaasti torjumaan jo tässä vaiheessa. Lisäksi on tärkeää muistaa, että Suomi on oikeusvaltio ja myös terrorismin torjunnan lainsäädäntö täytyy tehdä tätä oikeusvaltioperiaatetta noudattaen, mikä hyvin tässä hallituksen esityksessä mielestäni toteutuukin.

Keskeistä on myös riittävän selkeä ja yksiselitteinen määritelmä terroristiselle toiminnalle, mitä edustaja Kiljunenkin täällä puheenvuorossaan peräänkuulutti. [Puhemies koputtaa]

Olisinkin kysynyt vielä siitä, kuinka hyvin ministerin mielestä [Puhemies koputtaa] kansainvälisesti vertailtuna Suomen lainsäädäntö nyt tällä hetkellä terrorismia torjuu.

14.48 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten moni edustaja on täällä todennut, myös Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi viime aikoina, ja sen vuoksi käsittelemme tänään yhtä lainsäädäntöä, jolla terrorismia pyritään torjumaan. Valitettavasti myöskään Suomi ei ole välttynyt terroristiselta väkivallalta: vuonna 2017 Turussa kyse oli Suomen ensimmäisestä tällaisessa tarkoituksessa tehdystä rikoksesta.

Tässä laissa kuitenkin on kysymys terrorismin rahoituksesta. Edustaja al-Tae nosti esille hyvin sen, miten meidän lainsäädäntömme tulee suhteutua muihin Pohjoismaihin, jotta rikoksenteijät eivät sitten etsisi porsaanreikiä eri maiden lainsäädännöistä. Olisin vielä kysynyt ministeri Henrikssonilta: miten te oikeusministerinä katsotte, millä tolalla kokonaisuus on nyt meidän lainsäädännössämme, ja mitkä ovat ne seuraavat askeleet, joita meidän on tehtävä?

14.49 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys tulee tarpeeseen ja on todellakin kannatettava. Monista puheenvuoroista on käynyt siis jo ilmi se, että muitakin lainsäädännöllisiä toimenpiteitä vielä tarvitaan ja pikaisesti. Muutamissa puheenvuoroissa on nostettu esiin jo Pohjoismaat, kuten edustaja Salosen puheenvuorossa äsken, ja kysyisin nimenomaan yhteistyöstä Pohjoismaiden kanssa. Ruotsalaisen maanpuolustuskorkeakoulun terrorismitutkija Magnus Ranstorp on ehdottanut Pohjoismaiden terrorismia koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista. Lainsäädännön yhdenmukaistaminen antaisi selkeän signaalin pohjoismaisesta oikeuskäsityksestä. Kysyisin: miten paljon tällaista koordinointia on tehty?

14.50 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terrorismin vastustaminen ja lainsäädännön tiukentaminen esimerkiksi hallituksen tässä esittämällä tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

ovat tietenkin kannatettavia asioita, mutta herää kysymys, miksi tässä ollaan taas takamatkalla. Miksi toteutamme joitain kansainvälisiä suosituksia emmekä ole hoitaneet tätä asiaa kuntoon jo omasta takaa Suomessa?

Suomen ei missään suhteessa pitäisi olla ainakaan verrokkimaitamme löyhempi lainsäädännössä terrorismin suhteen. Suomi ei saa houkutella tänne terroristeja minkälaiseen turvasatamaan. Nyt ollaan vasta aivan alkuvaiheessa, kun puhutaan laeista, ja tilanne tuntuu olevan käytännössä Suomessa hyvin huono sen suhteen, että meillä ei saada syytettyä eikä tuomittua rikollisia niilläkään laeilla, mitä me saamme säädettyä. Muut maat kuitenkin saavat nämä näyttöasiat hoitumaan. Mitä ne muut maat tekivät eri tavalla kuin Suomi? Pitäisikö meidän ottaa heistä oppia?

Kannatan myös näitä aiemmin keskustelussa mainittuja terroristisessa tarkoituksessa oleskelun kriminalisointia ja kansalaisuuden tai oleskeluluvan menettämistä seuraamuksena terroristisesta toiminnasta. Nämäkin ovat sellaisia asioita, joiden olisi pitänyt olla jo ai-koja sitten voimassa.

14.51 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsillä oleva lakiesitys on tarpeen, sillä terrorismirikokset ovat todellakin yhteiskunnan perustoimintoja sekä ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti vaarantavia rikoksia.

Tulevaisuudessa on syytä pohtia tarkemmin myös terroristisen järjestön määritelmää suomalaisessa lainsäädännössä, vaikka yksiselitteisten rajausten vetäminen on haastavaa. Kysynkin edustaja Ovaskan ja edustaja Huttusen tavoin vastuuministeriltä: olisiko mahdollista selvittää kotimaisten ääriliikkeiden toimintaa ja sitä, täyttävätkö ne mahdollisesti terroristijärjestön tunnusmerkit?

14.52 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu, ja lakien on pysyttävä ajan tasalla, niin kuin täällä on useassa puheenvuorossa kerrottukin. Tämä on yksi hyvä esimerkki siitä, että lainsäädäntö on erittäin monimutkainen kokonaisuus ja kilpajuoksu lain ja todellisuuden välillä on ikuinen. Kokoomuskin täällä vaatii terroristijärjestöön kuulumisen kriminalisointia, ja se on äärimmäisen tärkeää, mutta ehkä muistatte, kun teilläkin oikeusministeri ja sisäministeri ovat olleet, että sen lain säätäminen ei ole kovinkaan yksinkertaista.

Terrorismin rahoittamista koskevan lainsäädännön muuttamisessa ei siis ole kyse pelkästään kansainvälisten velvoitteiden toteuttamisesta, vaan on kyse ihmisten hengestä, terveydestä ja turvallisuudesta. On huomioitava ja erittäin tärkeää, että säännökset ovat selkeitä ja että rangaistusasteikko on riittävä ja hyväksyttävä. Tietosuoja ja tietojenvaihto ovat kuitenkin monessa kohtaa tulleet haasteeksi. Mikä on mahdollisesti tämän hetken tilanne siinä, [Puhemies koputtaa] saammeko riittävästi tietoja vaihdettua EU:n ja Pohjoismaitten kesken?

14.53 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä moni on jo sanonut, niin tietysti tarpeellinen hanke mutta ei tule ratkaisemaan varsinaisesti niitä perusongelmia, joita meillä on. Tiedetään, että Suomeen on tuotu niin sanottuja Isis-naisia ja heidän lapsiaan al-Holin leiriltä ja supo on yksiselitteisesti sitä mieltä, että nämä muodostavat Suomelle selvän turvallisuusuhan. Kuitenkin me tiedämme, että näiden asioiden ja sen selvittäminen, mitä nämä naiset ovat viime vuosina tehneet, on käytännössä mahdoton-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

ta. Me emme koskaan tule saamaan selville, ovatko he vain tehneet miehilleen ruokaa ja toimineet synnyttäjinä vai ovatko he osallistuneet muuhunkin toimintaan. Kansainvälinen tutkimuskirjallisuus kertoo, että naisten rooli jihadismissa ja Isiksen toiminnassa on ollut merkittävä. Käytännössä meillä ei ole minkäänlaisia keinoja selvittää, mitä yksittäiset naiset ovat Syyriassa tai lähialueilla tehneet.

Puhemies Anu Vehviläinen: Otamme tässä debatissa vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen ministeri.

14.55 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lakimuutos on toki tärkeä, mutta itsekin peräänkuulutan terrorismin torjuntaan kokonaisuudistusta. Kiinnitän huomiota muun muassa siihen, että nyt on valmisteilla myöskin laki, jossa ilmeisesti hallituksen asettama työryhmä esittää, että vain rikollisen toiminnan olennaisen tehtävän hoitaminen terroristijärjestön piirissä halutaan rangaistavaksi. Herää kysymys, mitä on olennainen. Mitkä ne normihommat terroristijärjestön piirissä sitten ovat, jotka ovat hyväksyttäviä?

Edustaja Pelkonen nosti esiin sen tärkeyden, että Pohjoismaiden tulisi tehdä yhteistyötä näissä asioissa. Terroristijärjestön toimintaan osallistuminen ja kuuluminen on jo kriminalisoitu muun muassa Norjassa ja Tanskassa, samoin Ranskassa ja Kanadassa.

Arvoisa puhemies! Kysyisin nyt ministeriltä: millaisin toimin Suomi aikoo yhdenmukaistaa terrorismilainsäädäntöä meidän kanssamme ikään kuin samanlaisessa arvoyhteisössä olevien maiden kanssa?

14.56 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtajana lupaan, että tämä käsitellään hyvin, niin kuin kaikki valiokunnan asiat.

Mutta vielä palaan tähän alkuperäiseen kysymykseeni, tarkennan sitä. Elikkä kuten esimerkiksi edustaja Purra tuossa totesi näyttöongelmista rajat ylittävissä terrorismirikoksissa, kansanmurhissa ja tämäntyyppisissä rikoksissa, suomalaiset viranomaiset joutuvat usein matkustamaan, ja tämä on ongelma ja myös resurssiongelma. Niin kuin sanoin, Ruandan oikeudenkäynti maksoi silloin veronmaksajille 5,5 miljoonaa.

Toinen kysymys on nämä niin sanotut koppikorvaukset. Tässä olivat jokin aika sitten irakilaiskaksoset syytettyinä joukkomurhasta, ja he saivat sitten koppikorvauksia yli normaalin, moninkertaisesti. Kumpikin sai yli 200 000, elikkä Hyvinkäällä sillä saa omakotitalon. Olisin kysynyt ministeriltä liittyen tähän koko vyyhteen: Mitä tämä maksaa veronmaksajille, näyttöongelmat, se että joudutaan ottamaan usein kiinni tämäntyyppisissä rikoksissa, ja sitten tulee koppikorvauksia? Onko tätä mietitty, [Puhemies koputtaa] mitä tämä maksaa ja miten tähän vastataan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Henriksson, 5 minuuttia.

14.57 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies, värderade talman! Ensinnäkin kiitos oikein hyvästä keskustelusta ja siitä, että tämä asia, joka on varsin tärkeä, kiinnostaa, ja kiitos myös siitä, että tämä esitys, joka nyt on täällä käsiteltävänä, saa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

laajan tuen. Tästä itse esityksestä taitaa olla yksimielisyys, että se on hyvä. Nyt tavallaan halutaan tietää, mitä tämän jälkeen tapahtuu.

Muutama vastaus.

Tässä ensin edustaja Meri kysyi näistä kansainvälisen oikeuden mahdollisuuksista. Nythän tilanne on se, että kansainväliset oikeudenkäynnit ovat tosi vaikea asia. Suomihan ei voi yksipuolisesti määrätä mitään, vaan sen on aina tapahduttava kansainvälisen yhteisön yhteistyön nojalla, ja se menee sitten ulkoministeriön puolelle, mutta kyllähän se on niin, että Suomen ulkoministeriö on näitä asioita pitänyt yllä silloin, kun on ollut mahdollisuus, ja näitä ajatuksia on pidetty esillä. Ratkaisua ei valitettavasti ole löydetty.

Sitten nämä kysymykset, mitä tulee karkottamiseen ja kansalaisuuskysymyksiin, ovat sisäministeriössä ministeri Ohisaloon alaisuudessa.

Mitä tulee Kelan rahoihin tämän hallituksen esityksen osalta, niin tässähän nyt ei määritellä sitä, mistä se raha tulee, vaan jos on tarkoituksena rahoittaa terroristi, joka on tekemässä tekoja, niin se on tässä se pääpointti, ja silloin tässä ei oteta kantaa siihen, tulevatko ne rahat Kelalta vai mistä ne tulevat. Jos on terrorismin rahoittamistarkoitus, niin se riittää.

No, sitten moni on peräänkuuluttanut seuraavia askelmia. Haluan muistuttaa, että tässähän hallitus on tehnyt koko ajan työtä. Edellinen hallitus, jossa kokoomus ja perussuomalaiset olivat läsnä, ei päässyt niin pitkälle kuin tämä hallitus nyt on päässyt, vaikka silloinkin tehtiin toimenpiteitä, jotka olivat hyviä ja välttämättömiä. [Leena Meren välihuuto] Tässä hallituksessa on asetettu työryhmä, joka on tehnyt työtä tämän vuoden aikana. Se asetettiin helmikuun loppupuolella, ja sen työryhmän tehtävänä oli arvioida kansallisen terrorismirikosten sääntelyn ajanmukaisuus ja sen vastaavuus keskeisten eurooppalaisten vertailumaiden sääntelyn kanssa. No, tämä yksimielinen työryhmän mietintö luovutettiin minulle kesäkuussa, ja sen jälkeen se on ollut lausuntokierroksella, ja tällä hetkellä käydään sitä lausuntopalautetta oikeusministeriössä läpi. Tämän työryhmän taustalla oli se, että oli epäilyjä siitä, että Suomen terrorismirikoksia koskeva sääntely ei ole kattavaa varsinkaan vertailuvaltioihin verrattuna, mutta tämän työryhmän mietinnön mukaan sääntely on kattavaa, ja tätä johtopäätöstä ei ole asetettu kyseenalaiseksi nyt lausuntokierroksella. Tästä on olemassa lausuntoyhteenveto, joka on myös julkaistu oikeusministeriön nettisivuilla, ja edelleen tilanne on se, että ministeriössä käydään nyt tätä keskustelua siitä, miten tästä edetään. Tämä työryhmähän lähti siitä, että henkilön, joka hoitaa terroristiryhmän tai terroristisen, rikollisen toiminnan kannalta olennaista tehtävää, teko kriminalisoitaisiin ja se kiellettäisiin. Sen lisäksi tämä työryhmä oli ehdottanut, että rikoslakiin tehtäisiin myös uusi kriminalisointi, joka koskisi terroristirikoksiin liittyvää julkista kehottamista. Elikkä nämä molemmat asiat ovat olleet siinä punninnassa, ja tämä on hyvin vaikeata lainsäädäntöä, siis se on erittäin vaikeata. Se olisi erittäin helppoa, jos meillä olisi olemassa rekisteri, jossa jokainen ihminen olisi ilmoittanut, että ”minä kuulun nyt siihen ja siihen terroristijärjestykseen”. Eihän sellaisia rekistereitä ole. Ei niitä ole Suomessa, eikä niitä tietääkseni ole paljon muuallakaan. Mutta sen takia me etsimme nyt sellaista lainsäädäntöä, joka todella sitten on vaikuttavaa mutta riittävän täsmällistä, ja juuri sen takia tämä tulee vieämään nyt vähän aikaa.

Arvoisa puhemies! Me tulemme oikeusministeriössä menettelemään nyt niin, että arvioidaan, tuodaanko tänne erillinen esitys, jossa kriminalisoidaan tämä osallisuus, vai tuodaanko tänne kokonaisuudistus. Jos halutaan, että tuodaan se kokonaisuudistus, siihen menee enemmän aikaa. Jos halutaan, että tuodaan tämä erilliskriminalisointi tässä vaiheessa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2020 vp

se pystytään tuomaan jo kevätistuntokaudella. Jos kokonaisuudistusta halutaan, niin se vie enemmän aikaa, ja tätä nyt pohditaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.03.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.22.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7. käsittelyä.

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.